

## Nr 144.

Ankom till Riksdagens kansli den 23 maj 1913 kl. 4,30 e. m.

*Utlåtande, i anledning av dels Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om ökning av fonden för befrämjande av hantverk och därmed jämförlig mindre industri, dels ock Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av anslag för täckande av förvaltningskostnaderna för nämnda lånefond år 1914.*

(4:e avd.)

I statsverkspropositionen till innevarande års Riksdag har Kungl. Maj:t i punkten 39 under utgifter för kapitalökning, i vad avser statens utlåningsfonder, föreslagit Riksdagen att till ökning av fondens för befrämjande av hantverk och därmed jämförlig mindre industri kapital för år 1914 anvisa ett anslag att utgå av lånemedel av 25,000 kronor.

Vid ärendets föredragning anförde chefen för finansdepartementet följande:

»På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning har Riksdagen enligt skrivelse den 3 juni 1910

dels beslutit,

att en särskild fond å 200,000 kronor skulle inrättas för befrämjande av hantverk och därmed jämförlig mindre industri, från vilken fond, efter prövning av Kungl. Maj:t, i mån av tillgång lån finge tilldelas Sveriges hantverksorganisation, som förklarar sig villig att i egenskap av låneförmedlare utlämna låneunderstöd till hantverkare och mindre industriinkare för anskaffande av arbetsmaskiner, motorer och andra dyrbarare arbetsredskap;

att inflytande räntor å de från fonden utlämnade lån finge ingå till fonden för att tillsammans med fondens övriga tillgångar användas för det med fonden avsedda ändamål;

att riksgäldskontoret skulle bemyndigas att för ändamålet under år 1911 i mån av behov tillhandahålla statskontoret ett belopp av högst 50,000 kronor; samt

att för lån, som av Kungl. Maj:t sålunda beviljades, skulle gälla vissa av Riksdagen godkända allmänna villkor och bestämmelser:

*dels* medgivit, att Kungl. Maj:t ägde meddela de ytterligare föreskrifter, som i avseende å ifrågavarande lånerörelse kunde finnas erforderliga;

*dels ock* för år 1911 å riksstatens sjunde huvudtitel beviljat ett extra anslag å 2,000 kronor, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att tilldelas låneförmedlaren såsom bidrag till täckande av de för honom genom lånerörelsen uppkommande förvaltningskostnader och andra direkta utgifter.

Den 16 december 1910 har Kungl. Maj:t utfärdat nådig kungörelse angående allmänna villkor och bestämmelser för lån från fonden för befrämjande av hantverk och därmed jämförlig mindre industri.

Vidare har, likaledes på därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar, Riksdagen enligt skrivelse den 24 maj 1911,

*dels*, till ökning av förenämnda fonds kapital, för år 1912 anvisat ett anslag av 75,000 kronor, att utgå av lånemedel,

*dels* beslutit, att av inflytande räntor å de från fonden utlämnade lån skulle från och med samma år det belopp, som kunde återstå, sedan kostnaderna för fondens förvaltning blivit från räntorna bestridda, tillföras statsverket,

*dels ock*, såsom bidrag till täckande av de för Sveriges hantverksorganisation i egenskap av förmedlare av utlåningen från ifrågavarande lånefond uppkommande förvaltningskostnader ävensom av andra utav låneförmedlingsverksamheten härflytande direkta utgifter för hantverksorganisationen, för år 1912 beviljat ett anslag å 2,000 kronor, att utgå direkt av fondens avkastning.

Slutligen har 1912 års Riksdag, på därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar, dels till ökning av fondens kapital för år 1913 anvisat ett anslag av 25,000 kronor, att utgå av lånemedel, dels ock såsom bidrag till täckande av oförmålda förvaltningskostnadeä m. m. för år 1913 beviljat ett anslag av 2,000 kronor, att utgå direkt av fondens avkastning.

I en till Kungl. Maj:t inkommen skrift av den 19 oktober 1912 har styrelsen för Sveriges hantverksorganisation uppgivit, att för bedrivande av ifrågavarande lånerörelse under år 1914 torde, enligt vad nu kunde antagas, komma att erfordras 25,000 kronor och därför hemställt om vidtagande av åtgärder för anvisande för år 1914 av berörda belopp ur fonden för att användas till låneunderstöd för anskaffande av arbetsmaskiner, motorer och andra dyrbarare arbetsredskap.

Därjämte har styrelsen anhållit, att i samband med förenämnda åtgärder måtte anvisas ett för år 1914 behöfligt förvaltningsbidrag av 2,000 kronor eller samma belopp, som hittills för vart och ett av åren 1911, 1912 och 1913 anvisats, att utgå till Sveriges handtverksorganisation för det fall, att organisationen även under år 1914 finge sig aaförtrodd förmedlingen av låneunderstöd ur fonden ifråga.

Kommerskollegium, som genom nådig remiss fått sig anbefallt att avgiva underdånigt utlåtande över denna framställning, har i underdånig skrivelse den 5 november 1912 anført följande:

»Beträffande den verksamhet Sveriges handtverksorganisation såsom förmedlare av lån från ifrågavarande fond utövat under år 1911 — det första för vilket medel funnits tillgängliga för ändamålet — har organisationen till kollegium avgivit föreskriven redogörelse, som kollegium med underdånig skrivelse den 31 juli 1912 överlämnat till Kungl. Maj:t. Av nämnda redogörelse inhämtas, bland annat, att under året ingivits ansökningar om lån från 88 yrkesidkare, avseende ett sammanlagt belopp av omkring 139,600 kronor. Av dessa 88 ansökningar hava 21 beviljats med ett sammanlagt lånebelopp av 32,300 kronor. Vid årsskiftet voro dessutom en del låneansökningar beviljade, ehuru de på låntagarnes begäran vilade, intill dess de ordnat erforderliga lånehandlingar. Nedanstående tabell utvisar fördelningen av dessa lån.

Yrke.	Antal.	Avsedda inköp. kronor.	Lånebelopp. kronor.
Snickare.....	8	16,739	12,100
Smeder .....	4	6,731	4,400
Bleckslagare .....	3	9,167	6,600
Kopparslagare.....	1	2,807	2,000
Guldsmeder.....	1	3,355	2,500
Bryggare .....	1	2,860	2,000
Bokbindare .....	1	803	500
Vagnmakare .....	1	1,050	700
Skomakare .....	1	2,549	1,500
Summa 21		46,061	32,300

Hantverksorganisationen har under år 1911 till fullo lyftat det till fonden avsatta beloppet 50,000 kronor nämligen 30,000 kronor den 3 juli och 20,000 kronor den 9 december.»

Kollegium, som icke fann anledning till någon erinran varken i avseende å det av hantverksorganisationen föreslagna belopp av 25,000 kronor, som borde tillföras fonden år 1914, eller beträffande det begärda förvaltningsbidraget, hemställde alltså om bifall till handtverksorganisationens framställning.

I likhet med kommerskollegium tillstyrker jag vad av styrelsen för Sveriges hantverksorganisation föreslagits. Men då de medel, som erfordras för täckande av fondens löpande utgifter, d. v. s. de för låneförmedlaren genom lånerörelsen uppkommande förvaltningskostnader och andra direkta utgifter, icke skola utgå av anslag, anvisade på riksstaten, utan av fondens avkastning, torde Eders Kungl. Maj:t, i likhet med vad som föregående år ägt rum, böra i särskild proposition föreslå Riksdagen att såsom bidrag till ifrågavarande ändamål jämväl för år 1914 bevilja ett anslag å 2,000 kronor, att utgå direkt av fondens avkastning; och kommer jag att härom framdeles göra framställning.»

Vidare anförde departementschefen att han ej hade något att erinra i fråga om storleken av det belopp, som enligt styrelsens för Sveriges hantverksorganisation förslag år 1914 skulle tillföras fonden och som borde utgå av lånemedel.

Sedermera har i en till Riksdagen den 17 januari 1913 avlåten, till utskottets förberedande behandling överlämnad proposition nr 4, Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till täckande av de för Sveriges hantverksorganisation i egenskap av förmedlare av utlåningen från lånefonden för befrämjande av hantverk och därmed jämförlig mindre industri uppkommande förvaltningskostnader ävensom av andra utav låneförmedlingsverksamheten härflytande direkta utgifter för hantverksorganisationen för år 1914 bevilja ett anslag å 2,000 kronor, att utgå direkt av fondens avkastning.

Departementschefen har vid ärendets föredragning åberopat här ovan intagna uttalande till statsrådsprotokollet.

Då utskottet icke haft något att erinra mot förevarande framställningar, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må,

a) till ökning av fondens för befrämjande av hantverk och därmed jämförlig mindre industri kapital för år 1914 anvisa ett anslag av 25,000 kronor, samt

b) såsom bidrag till täckande av de för Sveriges hantverksorganisation i egenskap av förmedlare av utlåningen från lånefonden för befrämjande av hantverk och därmed jämförlig mindre industri uppkommande förvaltningskostnader ävensom av andra

utav låneförmedlingsverksamheten härflytande direkta utgifter för hantverksorganisationen för år 1914 bevilja ett anslag å 2,000 kronor, att utgå direkt av fondens avkastning.

Angående sättet för anskaffande av det under mom. a) här ovan omförmälda belopp 25,000 kronor, kommer utskottet att framdeles under Riksdagen avgiva yttrande.

Stockholm den 23 maj 1913.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.

---

Närvarande: se utlåtande nr 139.

---